

Aleg. 216.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z posiadłości powstałych z rozparcelowania dóbr tabularnych „Golce“ nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Majdan“ w powiecie Niskim.

Wysoki Sejmie!

Sprawę powyższą przedkłada Wydział krajowy po raz drugi pod obrady Wysokiego Sejmu, gdyż uchwalony dnia 5. kwietnia 1892 przez Wysoki Sejm projekt ustawy o utworzeniu nowej gminy administracyjnej „Majdan“, nie uzyskał Najwyższej sankcyi.

Powodem odmowy było, jak to z odezwy c. k. prezydyum Namiestnictwa do Wydziału krajowego z dnia 3. października 1893 L. 10.840 i odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 20. września 1892 L. 49.246 wynika, że c. k. krajowa Dyrekcyja skarbu badając odnośne akta, zapatrywała się na tę sprawę, jak gdyby tu rozchodziło się o utworzenie z osady Majdan osobnej gminy „katastralnej“, podczas gdy projekt ustawy miał jedynie na celu utworzenie nowej gminy administracyjnej. W skutek takiego zapatrywania, twierdzi c. k. Dyrekcyja skarbową, że w razie utworzenia z osady Majdan Nowej gminy katastralnej (o czem w projekcie ustawy nie było wzmianki). Gmina katastralna Golce rozpadłaby się na 7 odrębnych kompleksów, co ze stanowiska katastru podatku gruntowego dopuszczonem być nie może. Zarazem przedstawia c. k. Dyrekcyja skarbu, że przez przyłączenie kilku kompleksów z gminy „Golce“ do nowo utworzyć się mającej gminy „Majdan“, tak gmina Golce jako też nowo utworzyć się mająca, posiadać będą zrosłe terytorya, a w tedy nie stanie na przeszkodzie utworzenia odrębnej gminy administracyjnej Majdan. Wydział krajowy opierając się jednak na fakcie, że projekt nie sankcyonowanej ustawy, odnosił się tylko do utworzenia odrębnej gminy administracyjnej, i chcąc zarazem usprawiedliwić przed Wysokim Sejmem, że odmowa sankcyi nie nastąpiła wskutek niedostatecznego przygotowania sprawy, i z uwagi, że nie jest to jedyny wypadek, gdzie tego rodzaju trudności podnoszą c. k. władze podatkowe przeciw tworzeniu nowych gmin administracyjnych — przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące zapatrywania:

Że ustawa gminna nigdzie nie wymaga, by gminę administracyjną mógł stanowić tylko zrosły i w swych granicach zaokrąglony obszar.

Że z określenia §. 1. ustawy gminnej wynika, iż terytoryum pewnej gminy administracyjnej może leżyć w kilku gminach katastralnych, — że gmin takich jest wielka ilość, jakoteż takich, gdzie kilka gmin administracyjnych tworzy jedną gminę katastralną.

Że w obecnym wypadku nie zachodziły nawet trudności co do przypisania podatku gruntowego dla nowej gminy administracyjnej, bowiem wszystkie jej części leżą w tej samej gminie katastralnej, a należące do niej posiadłości otrzymały nowe numera porządkowe domów, jak też osobne wykazy hipoteczne, które stanowią dodatkową księgę hipoteczną gminy katastralnej Golce — wreszcie c. k. urząd podatkowy w Nisku odezwą swoją z 31. sierpnia 1831 L. 2.112 do Wydziału powiatowego w Nisku wykazał, jaka jest ogólna kwota podatkowa przypisana na osadników w Majdanie, z czego sądzić można, iż przypis podatku dla gminy Golce i dla osady Majdan utrzymywany jest w osobnej ewidencji.

Komisya administracyjna godzi się w zupełności na przedstawione zapatrywanie Wydziału krajowego, a jakkolwiek zdaniem jej, przy tworzeniu nowych gmin, należy dążyć, by terytoryum takiej gminy mogło stanowić także gminę katastralną — to ten pożądaný moment nie powinien być decydującym i koniecznym warunkiem. Raczej przeważać powinien wzgląd, czy przez utworzenie odrębnej gminy administracyjnej z pewnej osady, polepszą się tejsze stosunki administracyjne i materyalne, jak też inne do pomyslniej egzystencji i rozwoju tej osady zdążające. Nowo tworzące się gminy są to przeważnie kolonie powstałe na rozparcelowanych dobrach tabularnych, złożone z ludności przybyłej z dalekich stron, której zwyczaje i obyczaje różnią się od ludności miejscowej, częstokroć niechętnie dla przybyszów usposobionej, przeto utworzenie z takich kolonji odrębnych gmin administracyjnych częstokroć jest koniecznością; a zadanie to utrudnia jednostronne zapatrywania się ze stanowiska katastru podatku gruntowego. Taki niepomysłny stan pod względem administracyjnym zachodzi w osadzie Majdan.

Osada ta powstała z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Golcach, obejmuje 343 posiadłości włościańskich na przestrzeni około 2000 morgów, liczy 780 dusz ludności i opłaca około 560 zł. podatków stałych. Ludność składa się z przybyszów z różnych stron kraju. Odległość osady od gminy Golce wynosi 6 kilometrów. Ze sprawozdania Wydziału powiatowego w Nisku, z petycji osadników, jak też z protokolarnego zeznania zwierzchności gminnej w Golcach wypływa, że istnieją między ludnością gminy Golce a osadnikami Majdanu pewne antagonizmy i niesnaski. W skutek tego nie doznają osadnicy takiej opieki ze strony zarządu gminy, jakaby się im należała, do czego naturalnie i zbytńia odległość urzędu gminnego od osady się przyczynia. Tworzenie się osady nastąpiło w nader nieprawidłowych okolicznościach. Były właściciel obszaru dworskiego sprzedawał osadnikom pojedyncze parcele, biorąc całą cenę kupna, bez względu na to, że całe dobra były obciążone długiem banku hipotecznego. Wprawdzie opłacał właściciel dóbr regularnie raty amortyzacyjne, jednak po śmierci jego okazało się, że żadnego majątku nie pozostawił. Opłacanie rat bankowych ustało, a w ślad za tem wytoczył bank paręset pozwów (dla każdej osady z osobna) o zapłacenie resztującego kapitału. Ujrzeni się więc osadnicy zagrożeni w swej egzystencji i tylko dzięki staraniom i ofiarności prezesa rady powiatowej w Nisku hr. Hompescha i zastępcy prezesa Dr. Kostheima, którzy utworzyli komitet ratunkowy, udało się ostatecznie stosunki finansowe osadników uporządkować. Gdy wreszcie osadnicy ujrzeli się bezpiecznymi w posiadaniu swej własności, zapragnęli mieć własny zarząd gminny i korzystać z dobrodziejstw samorządu. Wnieśli przeto za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nisku prośbę do Wysokiego Sejmu o utworzenie z osady Majdanu semoistnej gminy, to też Sejm uchwalając projekt ustawy na posiedzeniu 5. kwietnia 1892 r. przychylnie załatwił. Gdy ten projekt ustawy z powodów na wstępie przytoczonych nie otrzymał Naj-

wyższego zatwierdzenia, zdołał Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nisku dopełnić warunków postawionych przez c. k. krajową yrekcyę skarbu. Mianowicie zgodziła się rada gminna w Golcach uchwałą z dnia 28. stycznia 1893 na wydzielenie i przyłączenie do nowo utworzyć się mającej gminy Majdan parcel gruntowych stanowiących ekwiwalent gminy za zniesione prawa służebności, jak też kompletów parcel literami b, c, e w mapie poglądowej oznaczonych. Rada powiatowa w Jarocinie uchwałą z dnia 28. stycznia 1893 zezwoliła na przyłączenie ekwiwalentu swego, położonego w gminie katastralnej Golce pod l. p. 2256 do uowej gminy Majdan. Obie powyższe uchwały rad gminnych zatwierdziła rada powiatowa w Nisku na posiedzeniu d. 20 stycznia 1894. Osada Majdan nie posiada żadnego wspólnego majątku lub dobra gminnego z gminą Golce — przeto zachodzi wypadek przewidziany w §. 2. ustawy gminnej. Tak c. k. starostwo jak i Rada powiatowa nie stawiają żadnych zarzutów co do utworzenia odrębnej gminy administracyjnej z osady Majdan, i uważają to za korzystne dla osady. Według przedłożonego przypuszczalnego budżetu przyszłej gminy Majdan, wydatki tejsze nie obciążą podatkujących po nad ich siłę podatkową, i wynosić będą w przybliżeniu 30% dodatków do podatków.

Zdaniem komisji sprawa jest dojrzałą, i może być ponownie pod obrady Wysokiej Izby przedłożoną. Co do projektu ustawy przedłożonego przez Wydział krajowy, uważa komisya administracyjna, że w Art. I. niewyszczególniono wszystkich parcel, które rada gminna Golce uchwaliła wcielić do przyszłej gminy Majdan. Stało się to z powodu że dotycząca uchwała rady gminnej w Golcach, jak też zatwierdzenie tej uchwały przez radę powiatową — już po przedłożeniu projektu ustawy — nadesłane zostały. Przeto uważa komisya za konieczne uzupełnić Art. I. w powyższym kierunku i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

We Lwowie dnia 12. lutego 1894.

Przewodniczący komisji:
Zaleski.

Sprawozdawca:
Mikołaj Torosiewicz.

U s t a w a

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Golce nowej gminy administracyjnej pod nazwą Majdan w powiecie Niskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam jak następuje:

Art. I.

Posiadłości powstałe wskutek rozparcelowania majątności tabularnej Golce, objęte wykazami hipotecznymi księgi gruntowej dla gminy katastralnej Golce, począwszy od porządkowej liczby 84 (osiemdziesiąt cztery) do l. 426 (czterysta dwadzieścia sześć) włącznie, tudzież objęte spisem I. obejmującym dobro publiczne oznaczone liczbami katastralnymi 1.230, 1.234 do 1.239 włącznie i 2.365 następnie parcela gruntowa l. kat. 2.256/1, stanowiąca ekwiwalent gminy Jarocin i l. k. 214, 1.248, 1.249, 1.250 i 1.315 stanowiące ekwiwalent gminy Golce, wreszcie parcela bud. 87 oraz parcele gruntowe l. kat. 1.262, 1.259, 1.260, 1.261, 1.197, 1.198, 1.199, 202, 203, 194, 195, 196, 191, 192, 193, 190, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 178, 177, 179, 174, 175, 176, 171, 172, 173, 170, 169, 168, 165, 166, 167, 164, 163, 162, 157, 158, 159, 180, 160/1, 160/2, 161/1, 161/2, 154, 155, 156, 152, 153, 151, 150, 149, 148, 147, 146, 145, 144, 143, 142, 141, 140, 139, 138, 137, 136, 127, 126, 123, 121, 122, 119, 118, 116, 117, 115, 114, 111, 112, 113, 110, 108, 107, 106, 1.530, 1.531, 1.532, 1.240, 1.533, 1.557 i 1.256/2, stanowiąc mają nową samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Majdan“.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.